

EL MONUMENT A CRISTÒFOR COLOM [1881]

EL DIT MÉS FAMÓS DE BARCELONA

L'ESCLTURA DEDICADA AL *DESCOBRIDOR D'AMÈRICA* ES VA AIXECAR AL PORTAL DE LA PAU DE LA CAPITAL CATALANA, AMB MOTIU DE L'EXPOSICIÓ UNIVERSAL DEL 1888.

PER INICIATIVA de Francesc Rius i Tauler, alcalde de Barcelona, el 26 de setembre del 1881, es va posar la primera pedra del monument a Cristòfor Colom. L'expectació era màxima. La construcció, situada al Portal de la Pau –antiga plaça de la Junta Revolucionària–, es va alçar en uns terrenys guanyats a la façana marítima de la ciutat, gràcies a l'enderrocament de les muralles. Les obres van durar set anys i, durant tot aquell temps, van ser un espectacle i un entreteniment per a tots els veïns de la ciutat.

La idea de construir un monument dedicat al *descobridor d'Amèrica* s'havia començat a gestar a mitjans del segle XIX, però no va ser fins a la celebració de l'Exposició Universal del 1888 que es va concretar. De fet, al començament, l'escultura s'havia de fer a la plaça del Duc de Medinaceli, però es va descartar perquè la proposta no va aconseguir el vistiplau de la majoria de regidors del consistori municipal. La responsabilitat del projecte va recaure en l'arquitecte Gaietà Buigas i Monrava, guanyador del concurs convocat el 1882, però van ser desenes els artistes que van participar en la creació del conjunt escultòric.

Un símbol polèmic

L'estàtua de bronze de Colom, de 7 metres d'altura, es va fer a la Foneria Comas, situada al carrer del Tigre. La figura se situa sobre una corona de príncep i una semiesfera que recorda la part descoberta del globus. Sosté una carta de navegar a la mà esquerra i, amb l'altra, assenyalava la ruta cap a Amèrica. El capitell té quatre estàtues alegòriques d'Europa, Amèrica, Àfrica i Àsia. La columna és de ferro i a la part inferior hi té composicions de bronze, que inclouen una caravel·la i l'escut de Barcelona.

La construcció del monument no va ser fàcil. Les donacions populars amb les quals es pensava aixecar el projecte van ser un desastre, i les despeses es van disparar. El pressupost era de 300.000 pessetes i va acabar constant-ne 1.062.689, que va pagar l'Ajuntament. La col·laboració del govern espanyol va consistir en una do-

PETER ELFELDT / COMMONS

nació de trenta tones de bronze reciclat de materials de guerra. La reina regent Maria Cristina i el president del Consell de Ministres Práxedes Mateo Sagasta van inaugurar-lo l'1 de juny del 1888, però, de fet, es va acabar un any més tard, amb la instal·lació de l'ascensor. Amb els anys, s'ha convertit en un punt emblemàtic de la silueta de la ciutat, però no sempre ha estat acceptat. El 2020, unes dues-cents cinquanta persones van sortir al carrer per demanar la retirada del monument.

TRÀNSIT COMERCIAL

Cavalls i carruatges al passeig de Josep Carner, davant del monument a Colom i de l'antiga duana, el 1929.

LA CURIOSITAT

Un accident complicat

El 7 de setembre del 1976, quinze persones que havien pujat al monument per gaudir de les vistes de la ciutat hi

van quedar atrapades. Es va trencar l'eix del rotille en el qual s'emboïca el cable, i la cabina va quedar

penjada a tres metres d'alçada. Un equip de tres bombers va haver de pujar-hi per calmar les persones atrapades.

El 2006, una altra avaria va deixar aïllats catorze turistes al capdamunt del mirador una hora i quart.